

13. 4. 2023

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Role znalce v preventivní restrukturalizaci

Dlouho očekávaná právní úprava preventivní restrukturalizace je aktuálně ve formě vládního návrhu zákona projednávána poslaneckou sněmovnou. Touto právní úpravou by měla být do českého právního řádu implementována unijní směrnice o restrukturalizaci a insolvenční. Cílem této právní úpravy by pak mělo být vytvoření nástroje včasné a účinné restrukturalizace, která má předejít úpadku a umožnit tak životaschopným podnikům další fungování. V prostředí České republiky se jedná o zcela novou úpravu, nicméně v praxi již faktické snahy o restrukturalizaci a tím předcházení úpadku probíhají – a to s využitím běžných institutů čistě soukromého práva.

Cílem tohoto článku není hodnotit navrhovanou právní úpravu jako celek, nýbrž pouze v základních bodech popsat předpokládanou roli a postavení soudního znalce v procesu preventivní restrukturalizace.

Důvodová zpráva k návrhu zákona o tomto nástroji mluví jako o institucionalizovaném kolektivním nástroji řešení finančních potíží podnikatelů. Jeho účinnost je podmíněna včasnou identifikací existujících problémů a iniciací ozdravného procesu. Nejedná se o další nástroj řešení insolvence, naopak tento proces má úpadku předcházet.

Vládní návrh počítá se zapojením znalce do procesu preventivní restrukturalizace ve dvou rovinách. Tou první je zapojení na základě rozhodnutí podnikatele ve fázi sanačního projektu či restrukturalizačního plánu. Druhou možností je pak formální zapojení znalce soudem, resp. restrukturalizačním správcem, v případě potřeby vypořádání námitek proti restrukturalizačnímu plánu.

Fakultativní zapojení znalce ve fázi sanačního projektu vyplývá ze skutečnosti, že povinnou náležitostí sanačního projektu dle § 9 odst. 1 písm. h) návrhu zákona je odhad hodnoty závodu určené výnosovým způsobem a odhad hodnoty každého předmětu zajištění, to vše podle zákona o oceňování majetku. Povinnou náležitostí restrukturalizačního plánu dle § 14 odst. 3 písm. b) resp. h) je odhad tržní hodnoty majetku podnikatele určeného způsobem podle zákona o oceňování majetku a odhad hodnoty plnění, které by dotčené strany zřejmě obdržely, kdyby byl úpadek podnikatele řešen konkurzem. Všechny tyto úkoly jsou v současnosti znalcům zadávány v insolvenčním řízení i mimo něj. Je na podnikateli, zda se rozhodne odhad zpracovat sám nebo k tomu využije znalce. Vzhledem k náročnosti těchto oceňovacích úkolů, ale i významu takového ocenění pro následující posuzování přípustnosti restrukturalizace a potřebnou erudici zpracovatele výnosového ocenění a simulace konkurzu, lze však zapojení znalců v této fázi předpokládat. Závěry znaleckého posudku mohou zároveň sloužit k budoucímu vypořádání námitek, pro které by jinak bylo nutné znalce jmenovat podle § 96 a mohou tak řízení v budoucnu urychlit.

Ve vztahu k úkolu vyčíslit plnění, které by dotčené strany zřejmě obdržely, kdyby byl úpadek řešen konkurzem odborníci naznačují, že porovnání s konkurzem je nedostačující, a dokonce v rozporu s implementovanou směrnicí. Advokát a odborník na insolvenční právo Tomáš Richter uvádí, že by v souladu se směrnicí neměli věřitelé v preventivní restrukturalizaci dostat méně, než by získali v případě konkurzu nebo „druhé nejlepší alternativy“ při nepřijetí restrukturalizačního plánu, tedy úspěšné reorganizace. V rámci restrukturalizačního plánu by tak mělo být posuzováno i plnění v případné reorganizaci. V této souvislosti je však nutné upozornit, že odhad výše plnění v konkurzu

lze samozřejmě provést na základě podkladů, které jsou součástí sanačního projektu. Odhad výše plnění v reorganizaci je možné provést až na základě konkrétního reorganizačního plánu. Lze tedy předpokládat, že pro účely vyčíslení očekávaného plnění v reorganizaci bude nutné alespoň v hlavních časových a finančních rysech reorganizační plán zpracovat. Závěry ze simulace konkurzu a reorganizace vzešlé jsou totiž klíčové pro posuzování restrukturalizačního plánu a jeho schválení soudem (viz dále).

Zapojení znalce na základě rozhodnutí soudu, je v návrhu zákona upraveno v § 96. Důvodem přibrání znalce je nutnost vypořádat některé námitky, konkrétně námitky podle § 98 odst. 1 (zákonodárce však měl spíše na mysli § 98 odst. 2 písm. e) – jedná se o test nejlepších zájmů věřitelů. Ten je úspěšně splněn, pokud se prokáže, že žádný nesouhlasící věřitel není na základě restrukturalizačního plánu v nevýhodnějším postavení, než v jakém by byl v případě konkurzu. Další námitkou je námitka podle § 99 odst. 3 – tedy, že restrukturalizační plán nezajišťuje rovné zacházení s každou pohledávkou v rámci každé skupiny dotčených stran, nebo předpokládá, že skupina dotčených stran získá nebo si ponechá plnění, které je vyšší než celková jmenovitá hodnota jejich pohledávek ke dni jeho účinnosti, nebo není spravedlivý ve vztahu ke každé skupině dotčených stran. Spravedlnost restrukturalizačního plánu je pak blíže popsána v § 24.

Navrhované znění § 96 je však pro budoucí praxi problematické, a to hned z několika důvodů. V odst. 1 tak, jak je uvedeno v posledním znění je soudu umožněno vybírat pouze ze seznamu znaleckých ústavů. Toto je však v rozporu s předpokládanou nižší formálností, a tedy větší flexibilitou procesu preventivní restrukturalizace, nehledě na skutečnost, že počet znaleckých ústavů s relevantním oprávněním se pohybuje v řádu jednotek. Okruh by tak jistě měl být rozšířen na znalce, znalecké kanceláře a znalecké ústavy. Dalším potenciálním zdrojem nejasností je pak formulace znaleckého úkolu, kterým je podle odst. 1 ocenění závodu podnikatele nebo jeho části. Pro posouzení výše popsaných námitek však bude nutné provést i další úkoly, např. simulaci konkurzu, případně reorganizace (viz výše). S tímto vědomím by mělo být navrhované znění znaleckého úkolu v návrhu zákona přeformulováno.

V této souvislosti a zároveň s ohledem na předpokládanou snahu soudů získat relevantní podklad pro posouzení konkrétních námitek je současně nutné odkázat na § 25 odst. 1 zákona č. [254/2019](#) Sb., zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech. Podle něj by měl soud se znalcem předem projednat zadání znaleckého posudku a lhůtu pro podání znaleckého posudku. Toto je však v drtivé většině případů i v dnešní insolvenční praxi opomíjeno a stává se tak zdrojem zbytečných nedorozumění, někdy dokonce i zbytečných průtahů.

Přijetí návrhu zákona o preventivní restrukturalizaci je požadováno nejen Evropskou unií, ale dlouho po něm volá i odborná veřejnost, která se preventivní restrukturalizací v současné praxi zabývá. Ze stávajícího znění návrhu zákona je však i v úzkém okruhu předpokládané působnosti znalce několik problematických bodů, které mohou snahu o zavedení flexibilního nástroje řešení ekonomických potíží podniků zmařit.

Ing. Oxana Šnajberg
Managing Partner

JUDr. Ing. Eva Helclová
Business Valuation Analyst

Equity Solutions Appraisals s.r.o. - znalecká kancelář

Ovocný trh 573/12
110 00 Praha 1

tel: +420 222 314 447
e-mail: info@eqsa.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Přičitatelnost jednání třetích osob dlužníkovi pro účely posouzení neúčinnosti: ano nebo ne?](#)
- [Srážka za prodej v insolvenční při ocenění majetkové podstaty](#)
- [Smlouvy o vzájemném plnění v insolvenční – judikaturní závěry](#)
- [Odpovědnost členů statutárního orgánu za nepodání insolvenčního návrhu včas](#)
- [Úmyslně zkracující právní jednání mezi dlužníkem a osobou blízkou](#)
- [Nejvyšší soud ČR: Úhrada úroků ze zápůjčky jako zvýhodňující jednání? Klíčový výklad k § 241 odst. 5 písm. b\) insolvenčního zákona](#)
- [K postavení zajištěného věřitele v insolvenčním řízení](#)
- [K \(ne\)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem zástavy](#)
- [Promlčení pracovněprávních pohledávek postavených na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou](#)
- [Preventivní restrukturalizace](#)
- [Odpovědnost státu za nesprávný úřední postup exekutora: Je stát skutečně „posledním dlužníkem“?](#)